

Številka: 101-28/2022/9
Datum: 23. 2. 2023

Minister dr. Darjo Felda

Sekretariat MVI
gp.MVI@gov.si

Zadeva: Končno poročilo o delu skupine za pripravo predloga sprememb normativov in standardov na področju osnovnega šolstva

Uvod

Minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Igor Papič je 19. 10.2022 s sklepom št. 024-49/2022/2 imenoval delovno skupino za pripravo predloga sprememb normativov in standardov na področju osnovnega šolstva. Sklep je bil 20. 10. 2022 dopolnjen z datumskim popravkom. Z razdružitvijo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je navedena naloga priprave predloga sprememb normativov in standardov na področju osnovnega šolstva prešla na Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljevanju: ministrstvo). Delovno skupino je sestavljalo devet predstavnikov ministrstva in osem predstavnikov Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (v nadaljevanju SVIZ). Za vodjo delovne skupine je bil imenovan Boris Zupančič in za namestnika Živko Banjac.

Naloga delovne skupine je bila priprava predloga sprememb normativov in standardov s področja osnovnega šolstva. Enakovredni izhodišči sta bili tako predlog SVIZ z dne 23. 12. 2021 kot predlog ministrstva, ki je bil v juniju 2022 objavljeni na spletni strani e-demokracije.

Delovna skupina je pregledala:

- a) 49 členov Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole,
- b) 43 členov Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole v dvojezičnih osnovnih šolah in osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom,
- c) 22 členov Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programov glasbene šole.

Delovna skupina se je sestala na desetih sejah. Vse seje so potekale na sedežu ministrstva. Na vseh sejah se je vodil zapisnik. Vsebina zapisnika se je potrjevala na naslednji seji delovne skupine. Zapisniki so v prilogi tega poročila.

Na prvi seji je bilo dogovorjeno, da delovna skupina najprej pregleda in uskladi predloge sprememb Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole. Vsebina drugih dveh pravilnikov se je usklajevala na deveti in deseti seji.

Operativno je delo potekalo s prikazovanjem na platnu obstoječe vsebine posameznega člana in predlogi za dopolnitev ali spremembo. Za lažje delo skupine in spremljanje so bile izdelane primerjalne tabele, ki so jih člani skupine praviloma dobili z vabilom in nato še kopijo aktualiziranih predlogov neposredno na sami seji.

Uskladitev

Splošno

V vseh treh pravilnikih je posodobljena terminologija in urejena pomenska sinhronost uporabe.

Dodan je nov člen, ki pojasnjuje izobrazbo po KLASIUS-SRV v skladu z Uredbo o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja.

Oddelki podaljšanega bivanja se ne upoštevajo kot element sistemizacije za vsa delovna mesta. Zaradi tega so normativi za posamezna delovna mesta bistveno nižji.

Mentorstvo se poleg pripravniku dodeli tudi strokovnemu delavcu, ki se pripravlja na strokovni izpit. Po novem se mentorju namesto priznanja ur v enakem obsegu dodeli dodatek.

Ravnatelji

Število ur obveznega poučevanja za ravnatelje se je zmanjšalo (pričakovanja ravnateljev, tudi razmišljanja SVIZ, da se ravnatelji v večji meri posvetijo pedagoškemu in poslovnemu vodenju). Ostaja učna obveznost pri šolah, ki imajo manj kot 5 oddelkov. Odprto ostaja vprašanje, če ravnatelj želi ali mora poučevati zaradi kadrovske težave.

Pomočniki ravnatelja

Ravnatelj lahko imenuje pomočnika ravnatelja z učno obveznostjo že pri 9 oddelkih, prej 18. Razlog: neupoštevanje podaljšanega bivanja in izkušnje iz epidemije, ko se je izkazala nujnost prisotnega vsaj enega strokovnega delavca na šoli. Pri osnovni šoli, ki je organizacijska enota se pomočnika ravnatelja imenuje pri 12 oddelkih.

Svetovalni delavci

Obseg sistemizacije za svetovalne delavce se je prilagodil pozitivni praksi iz časov epidemije, ko se je poleg normativa na oddelke uvedel po sklepu ministrice (2x) tudi normativ na učence. V novem predlogu se uveljavlja enoten normativ, ki upošteva tako število oddelkov kot število učencev. V dveletni praksi se je to izkazalo kot zelo primerna rešitev, ki jo praktično podpirajo vse šole. Spodnji minimum je 0,50 delovnega mesta. Zaradi posebnosti, predvsem pa po številu učencev manjših šolah, se je pri šolah z italijanskim učnim jezikom in dvojezičnih šolah ohranilo zgolj število oddelkov kot izhodišče za oblikovanje delovnega mesta.

Knjižničarji

Enaka metodologija je upoštevana tudi pri knjižničarjih. Člen je bil usklajevan znotraj ministrstva – URKI (dr. Vesna Čopič) Skladno z Zakonom o knjižničarstvu je tudi predvidena najmanj 0,1 delovno mesto knjižničarja v majhnih glasbenih šolah. Spodnji minimum je 0,25 delovnega mesta. Hkrati je v pravilniku določeno, da eno delovno mesto knjižničarja ni možno razporediti na več oseb zaposlenih v šoli.

Vodja šolske prehrane

Znižala se je normativna vrednost za zaposlitev vodje šolske prehrane, namesto 4.200 učencev na 3000 učencev.

Spremljevalec učenca

Družbene potrebe že nekaj časa zahtevajo, da se uredi pojmovanje spremljevalca učenca, Od dosedanje ureditve, ki pa je že presežena, nov normativ omogoča dodelitev spremljevalca tudi za druge okoliščine kot so gibalna oviranost in slabovidnost ali slepota. Večina spremljevalcev se dodeluje za razne zdravstvene težave (predvsem sladkorne bolezni, žilno srčne okvare otrok in predvsem za čustveno vedenjske motnje. Novi normativ sedaj to pravno omogoča.

Računovodenje in administrativno delo

Normativno določilo izobrazbe za delavcev, ki opravljajo računovodske in administrativne naloge ostaja nespremenjeno in izhaja iz določil sprejetih sprememb normativov v decembru 2022. Z novim normativi pa se ureja obseg sistemizacije delovnih mest: večje zmanjšanje na področju osnovne šole zaradi neupoštevanja oddelkov podaljšanega bivanja in prilagoditvi standardom srednješolskega izobraževanja sprejetimi v novembru 2021. Prav tako se ureja druga in tretja zaposlitev delavcev s področja računovodenja in administracije. Istočasno se ukinja dosedanji člen, ki je pavšalno urejal možnost dodatnih zaposlitev.

Hišnik

Prav tako iz razloga neupoštevanja oddelkov podaljšanega bivanja se nekoliko znižuje normativ zaposlitve hišnika in sicer iz 7 oddelkov na 5 oddelkov za 0,5 delež zaposlitve. Celotne lestvica je prilagojena temu izhodišču. Črtano je delovno mesto kurjača, ker ga v osnovnih in glasbenih šolah ni več.

Čistilec

Spremenjen je normativ za čiščenje in sicer iz 900 m² na 850 m² V osnovni šoli je dodana posodobljena formula, ki tako kot do sedaj uravnava enakomernost dnevni čistilnih površin. Glede na velikost šol znašajo razlike na kvadrato prostora na učenca od 100 do 6 kvadratnih metrov. Nova formula odpravlja nekatere dosedanje anomalije.

Oblikovanje oddelkov in skupin

Na predlog SVIZ predlagamo vrsto korekcij normativov, ki se nanašajo na oblikovanje oddelkov in skupin. SVIZ predlaga osnovno izhodišče zmanjšanja za dva učenca. To je bila ena zadnjih uskladitev, ko je bil predhodno opravljen posvet z državnim sekretarjem. Obe pogajalski skupini sta se strinjali o postopnem uveljavljanju zmanjšane normativa od šolskega leta 2025/26 dalje, najprej za učence 1. razreda in nato postopno v ostalih letih še za ostale učence. Zaradi zmanjševanja generacij to ne bo povzročilo dodatnih finančnih posledic. Generacija prvega razreda bo manjša za 1.800 učencev. (ocena). Predlog smiselno zmanjšane znižanja se uveljavi tudi za oblikovanje oddelkov in skupin pri šolah z italijanskim učnim jezikom in v dvojezičnih šolah vendar v posameznih primerih za enega učenca manj kot to velja sedaj. Nekateri normativi pa niso spremenjeni, ker gre sicer za šole z manjšim številom učencev oddelkih.

Šola v naravi

Predlagano je zmanjšanje števila spremljevalcev pri izvedbi šole v naravi in sicer iz 15 učencev na 12 učencev. S tem bo omogočena lažja izvedba programa in izboljšanje preventivne varnosti pri izvedbi tega programa.

Elementi za sistemizacijo

Med elemente za sistemizacijo se upošteva izvajanje interesnih dejavnosti v celoti kot je to predvideno z 81. členom ZOFVI. Računsko sodišče je o tej pomanjkljivosti stalno opozarjalo in z novim šolskim letom je treba zadevo primerno urediti. V tem kontekstu je dodan tudi novi člen, ki določa merila za oblikovanje otroškega in mladinskega zbora. Na predlog SVIZ je določeno, da šola glede na svoje kadrovske in prostorske možnosti v svojem letnem delovnem načrtu določi število učencev v zboru.

Pouk slovenščine za tujce

Glede na povečevanje števila učencev, katerih materni jezik ni slovenski, šola tako kot sedaj organizira začetni pouk slovenščine. Iz sedanjega sistema dodeljevanja dodatnih ur predlagamo, da se uporabi sistem sistemiziranja delovnega mesta, ki se šteje v učiteljevo obvezo. Ob delu z ukrajinskimi učenci, ki so imeli podeljeno začasno zaščito razseljenih oseb, se je to izkazalo kot zelo učinkovit ukrep.

Sistemizacija dodatne strokovne pomoči kot učna pomoč

Bistvena novost na področju izvajanja osnovnošolskega programa pa je skupen dogovor obeh predstavnikov, da se sistemizira delo učitelja, ki izvaja dodatno strokovno pomoč, kot učna pomoč z normativom 25 ur tedensko.

Oddelki z učenci s posebnimi potrebami

Skupaj s Sektorjem za izobraževanje otrok s posebnimi potrebami smo uskladili normativ za oblikovanje oddelkov v katere so usmerjeni učenci s posebnimi potrebami. Nato smo se s

predstavniki SVIZ dogovorili, da se normativ za oblikovanje oddelka zniža za ena za vsakega učenca, ki ima v odločbi o usmeritvi določen znižan normativ v oddelku.

Dodatno glasbeno šolstvo

Pri normativu za glasbene šole je prišlo do manjših korekcij pri oblikovanju, skupin primer predšolska glasbena vzgoja, kjer se skupina oblikuje že s 6. učenci, vendar ne več kot 11 učencev. Dana je možnost kombinacije učencev iz dveh razredov, če je v posameznem razredu manj kot 5 učencev in je le ta edina na šoli oziroma podružnici ali dislociranem oddelku. Opravljen so tudi korekcije pri formiranju baletnih skupin z vidika didaktike plesa. V normative so dodane možnosti za oblikovanje kitarskega, orffovega in jazz orkestra. Program za delo v glasbeni šoli že omogoča in se tudi že izvaja, ni pa obseg bil normativno urejen. Pri glasbenih šolah največ sprememb prinaša novo delovno mesto knjižničarja. Po sedanjih normativih glasbene šole niso imele sistemiziranega delovnega mesta knjižničarja, če so imele manj kot 3.500 enot knjižničnega gradiva. Skladno s priporočili URKI, ki temelji na Zakonu o knjižničarstvu morajo imeti vse šole knjižničarja v ustreznem deležu, vendar ne manj kot 0,1 delavca.

Odprta vprašanja nadaljnega usklajevanja

1. Učna obveznost ravnatelja

SVIZ nasprotuje, da bi ravnatelji lahko poučevali več ur, kot je to normativno določeno, in se pri tem sklicuje na 124. člen ZOFVI. Ta določa, da če v okviru tedenske učne obveznosti določene z zakonom, pouka ni mogoče organizirati v skladu s predmetnikom, lahko ravnatelj učitelju ali drugemu strokovnemu delavcu določi dodatno tedensko učno obveznost za toliko ur, kot je določeno za posamezni predmet v oddelku, vendar ne več kot za pet ur oziroma določi zmanjšanje tedenske učne obveznosti vendar ne več kot za tri ure. Podobno stališče je zagovarjal tudi del predstavnikov MVI. Drugi člani MVI pa so bili mnenja, da je nespametno in neracionalno, da ob daljši odsotnosti strokovnega delavca nadomeščanje opravi strokovno neusposobljena oseba, ne pa ravnatelj, ki ima strokovno znanje za poučevanje posameznega predmeta.

V tem kontekstu predlagamo v razmislek možnost, da se takrat, kadar je potrebno strokovno poučevanje posameznega predmeta, omogoči poučevanje ravnatelja v večjem obsegu, kot to določajo normativi.

2. Administrativna dela

SVIZ nasprotuje, da v naboru možne sistemizacije za administrativna dela ostane delovno mesto tajnika VIZ VI, kot to predlaga ministrstvo. Predlog ministrske skupine: *»(1) V šoli s 15 in več oddelki se za administrativna dela sistemizira eno delovno mesto tajnika VIZ VI ali poslovnega sekretarja VII/1 ali poslovnega sekretarja VII/2, v šoli z manjšim številom oddelkov pa v ustreznem deležu, vendar ne manj kot 0,50 delovnega mesta.«*

Predstavniki MVI v delovni skupini smo menili, da se ravnatelj sam odloči, kateri profil delovnega mesta bo sistemiziran. Sindikat soglaša z rešitvijo, da je lahko drugi administrativni delavec v šoli delavec s VI. stopnjo izobrazbo, prvi pa mora biti s VII/1 ali VII/2 stopnjo in skladno z veljavnim Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju z ustreznim odbitkom (14. člen).

3. Pogodba o opravljanju storitev

Člani ministrske delovne skupine so vztrajali, da se šolam še vedno omogoči, da za opravljanje računovodskih, administrativnih in tehnično vzdrževalnih del za čiščenje šolskih prostorov in za pripravljanje šolskih malic ter za izvajanje pouka tečaja plavanja sklene pogodbo o opravljanju storitev. To je še posebej pomembno, ker se šole zelo pogosto srečujejo s pomanjkanjem strokovnih kadrov na navedenih področjih.

Predstavniki SVIZ predlagajo, da lahko šola sklene pogodbe o opravljanju storitev le za izvajanje pouka tečaja plavanja in smučanja.

Za vse predvidene vsebinske spremembe v vseh treh navedenih pravilnikih je bila opravljena tudi finančna kalkulacija glede na vrednost predlagane spremembe in čas uveljavitve.

Terminsko uvajanje sprememb

V delovni skupini je bilo ob dopolnjevanju vsebine posameznih členov načeloma dogovorjeno, da se normativi, ki predvidevajo zmanjševanje števila učencev v oddelku ali skupinah, začnejo uveljavljati postopno z generacijo učencev 1. razreda v šolskem letu 2025/26. Ostali členi se začnejo uveljavljati z začetkom šolskega leta.

Obvezna pa je s šolskim letom 2023/24 uveljavitev normativov za delo svetovalne službe in sistemiziranje ur za izvajanje interesnih dejavnosti. Uveljavitev se izvede s postopkom sprejemanja pravilnika samo za ti dve vsebini.

Nadaljnje aktivnosti

Če se delo imenovane skupine ne podaljša, Sekretariat MVI pripravi osnovno analizo rezultatov dela skupine.

Osnutki predlogov sprememb in dopolnil vseh treh normativnih pravilnikov se predstavijo ravnateljem osnovnih in glasbenih šol na regijskih posvetih in hkrati se osnutku sprememb objavijo v sistemu e-demokracije.

Po potrebi priprava osnutka sprememb in dopolnitev pravilnika, s katerim se s 1. 9. 2023 uveljavi sprememba na področju obsega dela svetovalne službe in sistemiziranja interesnih dejavnosti.

Ob spremembi Zakona o osnovni šoli, v katerem je predvideno tudi spreminjanje razširjenega programa, bodo potrebne tudi normativne spremembe na področju določanja velikosti posameznih skupin razširjenega programa, »paketne« osnove obsega delovnih mest za izvajanje novega razširjenega programa z upoštevanjem velikosti šole in interesa staršev za vključitev njihovih otrok v razširjeni program.

Finančna ocena

Ocena finančnega učinka spremembe Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole

Člen	VSEBINA	Dodatna sredstva		
		1/4 leta 2023	Leto 2024	Leto 2025
2. čl.	Učna pomoč / Učna obveznost učiteljev		1.125.000	4.500.000
6. čl.	Učna obveznost ravnatelja		82.500	330.000
7. čl.	Pomočnik ravnatelja		987.500	3.950.000
8. čl.	Svetovalni delavec	0	0	0
8.a čl.	Učitelj ali svetovalni delavec za delo z učenci Romi		68.000	272.000
9. čl.	Knjižničar		900.000	3.600.000
12. čl.	Organizator šolske prehrane		237.500	950.000
13. čl.	Laborant		5.000	20.000
15. čl.	Računovodska dela		300.000	1.200.000
16. čl.	Administrativna dela		237.500	950.000
18. čl.	Hišnik		207.500	830.000
21. čl.	Čistilec		657.500	2.630.000
26. čl.	Znižanje normativa iz naslova učencev z odločbo o usmeritvi		412.500	1.650.000
40. čl.	Interesne dejavnosti	2.100.000	8.400.000	8.400.000
43.c čl.	Dodatni učitelji za učence tujce		465.000	1.860.000
	SKUPAJ	2.100.000	14.085.500	31.142.000

Ocena finančnega učinka spremembe Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole v dvojezičnih osnovnih šolah in osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom

Člen	VSEBINA	Dodatna sredstva		
		1/4 leta 2023	Leto 2024	Leto 2025
2. čl.	Učna pomoč / Učna obveznost učiteljev		13.500	54.000
6. čl.	Učna obveznost ravnatelja		990	3.960
7. čl.	Pomočnik ravnatelja		30.000	120.000
8. čl.	Svetovalni delavec	0	0	0
8.a čl.	Učitelj ali svetovalni delavec za delo z učenci Romi		0	0
9. čl.	Knjižničar		3.500	14.000
12. čl.	Organizator šolske prehrane		2.850	11.400
13. čl.	Laborant		500	2.000
15. čl.	Računovodska dela		5.750	23.000
16. čl.	Administrativna dela		5.000	20.000
18. čl.	Hišnik		2.490	9.960
18. b čl.	Čistilec		5.100	20.400
22. čl.	Znižanje normativa iz naslova učencev z odločbo o usmeritvi		4.950	19.800
33. čl.	Interesne dejavnosti	25.200	100.800	100.800
	Dodatni učitelji za učence tujce		5.000	20.000

	SKUPAJ	25.200	180.430	419.320
--	---------------	---------------	----------------	----------------

Ocena finančnega učinka spremembe Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa glasbene šole

Člen	VSEBINA	Dodatna sredstva		
		1/4 leta 2023	Leto 2024	Leto 2025
4. čl.	Učna obveznost ravnatelja		17.500	70.000
5. čl.	Pomočnik ravnatelja		118.750	475.000
6. čl.	Knjižničar		142.500	570.000
7. čl.	Računovodska dela		80.000	320.000
8. čl.	Administrativna dela		62.500	250.000
11. čl.	Čistilec		30.000	120.000
12. čl.	Skupinski pouk		12.500	50.000
14. čl.	Orkestri		10.000	40.000
	SKUPAJ	0	473.750	1.895.000

Prioriteta 1 v letu 2023: 2.125.200 €

Skupaj v letu 2024: 14.740.000 €

Skupaj v letu 2025: 33.450.000 €

Boris Zupančič
vodja delovne skupine